

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו ראש

הישיבה שליט"א

שנה ב'

פרשת מקץ - חנוכה

תשפ"ה

סעודת ראש חודש
כסלו תשפ"ה

שבת בצל הרה"י
מפי אחד המשתתפים

לשמיעת השיעורים
קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

סעודת ראש חודש כסלו תשפ"ה

לתומכי הכולל

אבל אחרי זה חשבתי שאין צורך, אפשר לברך אותם שיהיה להם שפע, אני מתכנן לעשות שם אולם יפה, זה אפשר לברך אותם שיהיה להם שפע, אני מתכנן לעשות שם אולם יפה, זה יהיה האולם הכי יפה בכל האיזור כאן בהרים, זה לא מיועד לאנשי שלומינו, אנשי שלומינו יחתנו בעז"ה בבית מדרש, זה מיועד להשכרה לקהילות אחרות, בשלושים או ארבעים אלף דולר ללילה, זה מיועד לאנשים שחייבים אולם לצרכי החיים...

ש. אלו שתרמו עכשיו כסף לדבר הזה כשעוד לא ידעו מה יהיה כאן, זה ממש מסירות נפש. ת. למה זה מסירות נפש? וכמישהו קופץ לעסקה כשעוד לא יודע מה יהיה, והוא קונה עוד נדל"ן ועוד נדל"ן, והוא מקווה שיהיה משהו... האם זה מסירות נפש? אני חושב שאנשי שלומינו מסתכלים אחרת על המוסדות ממה שאחרים מסתכלים, כי אם אתה יכול להשיג כעת מרפסת טובה לילדים שלך במחיר טוב, אתה יעשה את זה, אותו דבר מסתכלים אנשי שלומינו על המוסדות, זה מרפסת לילדים שלהם, שם הם ילמדו שם הם ישחקו, ככה יש להסתכל על המוסדות.

תלמוד תורה והמוסדות

• תגידו משהו, איזה חידוש, שאלה, סיפור, משהו, ש. איך ראש הישיבה מתכנן לבנות את התלמוד תורה החדש? ת. הייתי בשבת בקריה, ובירכתי את שבת, שהקב"ה ישלח לו כל כך הרבה שפע, שלא יצטרך לבקש ממני דולר אחד לבנייה, ד' יעזור לי שנתפלל וזה יתקיים.

• ש. על כמה כסף מדברים? ת. מדברים סך הכל על 12 עד 15 מליון דולר, ילד קטן חושב שזה הרבה כסף, זה בכלל לא הרבה כסף, ר' שבתי עשה הרבה דברים טובים למען הקהילה, הוא בנה את הישיבה כאן בסקילמאן, והוא בנה את הקעמפ בשנים ההם, אני לא יכול לתאר לך איזה קעמפ שכרנו, לא שכרנו קעמפ שהשתמשו שם בשנה הקודמת, ולא מה שלא השתמשו שנה אחת, אלא קעמפ שלא השתמשו שם שנים, וזה היה כל כך מוזנח, היו צריכים ממש לבנות את הכל מחדש, לא היה כלום, לא היה מים לא היה ביוב, והוא עזר לנו בכל דבר.

• ש. מה זה כן הרבה כסף? ת. שאלה טובה... בהתחלה אני ביקשתי מהם שיעשו קרן הבנין לתלמוד תורה,

ומה יהיה שם, נצטרך להדביק את כל החלונות בדבק שחור, החלטתי שדבר ראשון אנחנו קונים את זה, ואחרי זה נתנו את זה בחינם למישהו שהיה חבר של שבתי ונשא חן בעיניו, וחשבתי שנוריד את כל הבנין ונשתמש בזה בבוא הזמן, אבל פתאום התלמוד תורה התפתח, ולא היה מקום לילדים, והייתי צריך את הבנין, ונכנסנו ושיפצנו, וזה כבר עלה הרבה כסף כי היו צריכים לעשות את זה חוקי למבנה לילדים.

• כשיש לך תלמוד תורה, אתה חייב לראות שהכל שמור בקדושה וטהרה, גם מאחורי התלמוד תורה, איפה שמורידים את הילדים עם האוטובוס, גם ראיתי בית למכירה, ומהר קנינו את זה, לא היה לנו שום כוונה להשתמש בזה, אבל אם מישהו מחליט לעשות שם בריכה ציבורית, אני יכול לסגור את התלמוד תורה, עד לפני חודש חשבתי שנשקיע שם כמה מאות אלפי דולרים, כי חסר לי כיתות לימוד לילדים, אבל בגלל שקיבלנו כעת רשיונות לתלמוד תורה החדש, אז לא נשקיע כסף בכניינים ישנים, כנראה שנוריד שם את הבנין, הם מבקשים שבע אלף דולר על הריסת המבנה, זה משהו שהיינו חייבים לעשות.

• ש. מתי נראה שהתלמוד תורה החדש יהיה מוכן? ת. זה תלוי בהרבה דברים, השאלה אם עוד יצליחו לעשות משהו בחורף, כי אי אפשר לשפוך יסודות כשיש קור גדול, ואולי יתחילו רק אחרי פסת, אבל זה נראה שיקח שנה וחצי, אבל אפשר לדחוף את הזמן בינתיים עם כל הקשיים, כשאברך יודע שעוד שנה הוא עובר לדירה מורחבת, הוא מצליח לדחוף הכל, בעז"ה בדירה החדשה כבר יהיה הכל...

• אם יציעו לך במחיר טוב לעשות ג'קווי האם היית עושה את זה, אל תענה לי שלא, אני בטוח שאתה תעשה את זה, אפילו שאתה תשתמש בזה אולי פעם אחת בחיך, כי האדריכל הסביר לך שככה זה הולך היום, האדריכל הוא היום עבודה זרה, והוא מחליט איך בונים ומה עושים היום, ואני שואל אותך, האם המקווה שאתה הולך לשם כל יום, זה לא הג'קווי שלך? ככה אנשי שלומינו מסתכלים, הם לא חושבים שהם תרמו לאיזה מקווה של מישהו, הם תורמים לעצמם.

• אברך אמר לי השבוע, שהרואה חשבון אמר לו, שמשוהו לא הגיוני בחשבונות שלו, כי הוא נותן יותר מדי כסף לצדקה, והגיע לשאול עכשיו מה לעשות, כי יש לו עוד כסף שהוא רוצה לתרום, והרואה חשבון אומר לו שהוא משוגע, אבל הוא מרגיש שהמוסד כאן זה הבית שלו זה המרפסת שלו, וזה לא שהוא תורם למישהו אחר.

• ש. ואם מישהו בתקופה קצת דחוקה בעסק, האם גם צריך להמשיך לתרום? ת. השאלה מה קורה אז באותה תקופה בשאר ההוצאות, האם הוא ממשיך לבלות ולהוציא כסף על שטויות, ורק בתרומה לצדקה הוא חוסך, כי הרואה חשבון אמר לו שיחסוך בתרומות לצדקה...

• הבנין של התלמוד תורה שהילדים לומדים עכשיו, לא קניתי בכלל כדי שהילדים ילמדו שם, ולא קניתי את זה כדי להשתמש בזה, יצא אז מודעה בנין למכירה ב-35 אלף דולר, זה היה בנין ריק ומוזנח, ופחדתי שאם אני לא יקנה את זה, יבואו שם כל מיני גויים פוחזים וריקים, הלבושים שלא בצניעות, וממול יש את ההר ששם הילדים נמצאים בימות הקיץ,

לשנות את אמריקה, הוא לא נלחם עם האברכים, אלא התחיל עם הילדים, פתח להם מוסדות בקדושה וטהרה, וגרם להם שיהיה להם עזות דקדושה, וצחקו על כל זוהמת אמריקה, וככה כל הבית השתנה, הציבור ראה את הצעירים החסידים, ואף הם הצטרפו לזה, הוא התחיל את הכל עם הדור הצעיר.

כשהייתי ילד אמרו שזה היה לפני חמישים שנה, אבל היום כבר צריך להגיד שזה היה לפני שמונים שנה, הרה"ק מסאטמאר פנה לסבא של ר' יואל הכהן, ואמר לו, אני רוצה שתפתח תלמוד תורה לילדים, שאל היהודי, איפה לפתוח את זה, ענה לו הרבי, אצלך בסלון, ואתה תהיה המלמד, אמר היהודי לרבי, אין לי גמרא, אמר לו הרבי, יש לי גמרא בירושה מאבא שלי הקדושת יו"ט זי"ע, קח מסכת ביצה, ותושיב את 6 הילדים סביבך, ותלמד איתם מסכת ביצה, ובדירות הישנות של פעם, השירותים והמטבח היו אחרי הסלון, ושאל את הרבי, איפה תהיה אשתי בזמן הזה, ענה לו הרבי, בחדר שינה, והיא לא תוכל לצאת למטבח ולשירותים, ושאל את הרבי, מי ישלם לי, ענה לו הרבי, אני ישלם לך, תיכנס אלי בכל יום חמישי, ואני אביא לך בעז"ה משכורת שבועית, בשבוע הראשון הוא באמת קיבל כסף, ובשבוע השני אמר לו הרבי, אני לא יכול לשלם לך כי אין לי אפילו בשבילי להוצאות שבת, ולך תספר שככה התחילו המוסדות של סאטמאר.

כשיש לך תלמוד תורה ומדברים שם מהקב"ה, זה נותן סיפוק, אף שמאוד קשה להחזיק את זה, ומאוד קשה לעבוד עם הילדים, המלמדים עובדים מאוד מאוד קשה, מישהו אמר לי שלא לומדים כלום בתלמוד

אני רוצה שיהיה שם תלמוד תורה, בכל 12 חדשי השנה, שלא יובילו את הילדים בקיץ לאיזור אחר, כל מה שצריך לילדים לחודשי הקיץ, יהיה אפשרי לעשות שם, כי יש שם שטח ענק של 50 אקר [200 דונם].

כשהתחלנו לחשוב לעשות קריה, ר' שבתי היה היחיד שהשקיע המון כסף, הוא קנה שטחים, זה היה יכול להיגמר בכלום, עכשיו שיש כבר קריה, כל מי שיש לו כסף מוכן להשקיע ולקנות, אם כן רוצים שיקנה או לא רוצים... אבל הוא קנה מאות אקר, על סמך כלום.

חינוך הילדים

עיקר מוח האדם צריך להיות עבור מוסדות לילדים שלו, עיקר מוח האדם צריך להיות עבור חינוך ילדיו, עבור המשך הדורות, אתה יודע כמה אנשים הפסיקו לנסוע לאומן רק בגלל הילדים שלומדים במוסדות אחרים ומתביישים בהורים שלהם, הרי יש לכם חברים שהפסיקו להגיע לאומן בגלל הילדים.

אחד מהחברים שלך שלח לי הזמנה שעושה בר מצוה, והבן שלו מתבייש להניח גם תפילין דר"ת, כי החברים בכיתה שלו יצחקו עליו, והוא שואל האם לנסות להכריח את הילד או לא, ואני שואל איזה חינוך זה, שבחור מניח תפילין רק אם החברים שלו לא צוחקים, עניתי לו שזה מאוד חשוב להניח תפילין דר"ת, אבל אם זה יעשה לחץ גדול לילד צריך לחשוב על זה שוב, זו שאלה לא קלה בכלל, יש לי חבר מאנשי שלומינו, שהבן שלו למד במוסד אחר, והוא כן ציוה לילד שיניח תפילין דר"ת כל יום, ובסוף הילד עזב גם את התפילין של רש"י, זו שאלה לא פשוטה.

איך הרה"ק מסאטמאר זי"ע הצליח

גם אם כבר המון זמן אין לו קשר לסאטמאר, אותו דבר בחינוך שלנו, גם אם הילד בסוף יגיע למקומות אחרים, ויתרחק מהחינוך כאן, הוא תמיד יזכור שהוא יכול לדבר אל ד', הוא תמיד יזכור שחובה לנוסע לראש השנה לאומאן, הרי בסוף כולם חוזרים לעבודת השם, גם אם יהיה עשרים שנה עסוק בביזנס וישכח להתפלל, אבל כשיתעורר בגיל 45 הוא יחזור לבית כנסת, ומה הוא יזכור? לדבר אל ד' וללמוד שיעורים ולא להתיימשך וכו', מותר להגיד תורה כזו? כשבן אדם נהיה זקן ומתחילה אצלו מחלת השכחה, אפשר לדבר איתו רק על הדברים שהיו בילדותו, אפשר לשיר איתו שיר ששרו כשהיה ילד, אותו דבר זה בחינוך, בסוף חוזרים למה שחינכו בתור ילד קטן.

יש ישיבה מאוד יפה בקריה, המגיי"ש מנהל את זה בצורה יפה מאוד, יש להם בית כנסת יפה כרגע, אבל בשנה הבאה עולה כיתה נוספת, וזה יהיה קטן, ד' יעזור לנו.

ש. איך אומרים לילדים להישמר ממנוולים? ת. מה קשה להגיד, אומרים להם, שלאף אחד אסור לגעת בגוף שלהם, מה התורה הגדולה, לא עושים מזה עסק גדול ועצבים, מדברים על זה באמצע שיחה, פעם ככה ופעם ככה.

חשיבות תמיכת לומדי תורה וסיוע לרבינו

השבוע חל יומא דהילולא של המהרש"א זי"ע, ביום ה' כסלו, ויש סיפור יפה מאוד מהמהרש"א, ששמעתי ממוהרא"ש, בנוגע סיוע לאברכים היושבים ולומדים, כבר סיפרתי לכם פעם את הסיפור, אבל לכבוד היארצייט אספר שוב, הסיפור היה שבעירו של המהרש"א

תורה, אמרתי לו שאני יודע את זה לבד, לא צריך להגיד לי את זה, כי אין לי מטרה להוציא מכאן גאוני הדור, רק להוציא מכאן יראי השם, ותמיד היו אומרים את זה גם על סאטמאר שלא לומדים שם, כשראשי הישיבות היו רוצים להגיד לבחור שלא לומד שהוא מתאים למקום אחר, היו אומרים לו, אתה לא לומד כלום, אתה יכול ללכת ללמוד בסאטמאר, אני לא רוצה להגיד את השמות של ראשי הישיבה שאמרו את זה, אבל ככה אמרו.

כמובן שבסאטמאר השקיע הרבי הרבה במידת החסד, שאלו פעם את הרבי למה הוא שולח את הבחורים למנהטן לבקר חולים, ענה הצדיק, אפשר לסגור את הישיבה, אני לא צריך ישיבה אם הבחורים לא יודעים ללכת לבקר חולים, הצדיק לא הסתכל על מה אנשים יגידו, ומה מתאים ומה לא מתאים, הוא היה עושה את מה ש'נכון' לעשות, מה צריך לעשות, ועכשיו רואים את מאות הארגוני חסד וצדקה שיצאו על ידי הדרכותיו.

היום יותר קל ללכת למנהטן, כי מנהטן נמצא בכיס של כל אחד, פעם חששו מבחור שעשה רשיון נהיגה, כי חששו שאולי יגיע למנהטן, היום יש לו בכיס דברים יותר גרוועים, ואם ניתן לו רכב, נוכל לקחת אותו מההתמכרות לטלפון, ויהיה עסוק ללכת ולהביא ולעשות חסד, ולשלוח אוכל לאנשים, וכך יהיה פחות משועמם ויהיה לו פחות זמן לסמארטפון.

יש במוסד שלנו עוד דבר מאוד חזק, בנושא חינוך, אי אפשר להוציא ממישהו מה שלמדו איתו בצעירותו, לא משנה לאן הוא הגיע בסוף, מי שגדל בסאטמאר יהיה לו סלידה מהבחירות, ולא יכול ללכת לכותל,

חודש להחזקת הכולל, כדאי לדבר קצת על החשיבות של תומכי תורה, אם יש לכם קצת זמן, תעברו בכולל ותסתכלו מה הולך שם, אברכים יושבים ולומדים באמת, עכשיו הם הולכים להיבחן על הלכות שבת, הם כבר נבחנו על הלכות מקוואות, והרב הבקי במקוואות, שבחן אותם, לא ידע איך לכתוב, כי במקום שלהם אסור להזכיר את המילה 'ברסלב', אז הוא עדיין לא כתב, כי הוא לא יודע איך לכתוב... רבנים אחרים כתבו מאוד יפה, רבינו מאוד מבוויש, הרי ראית בעיניך כמה הם יודעים, ויצאת בהתפעלות, אז תכתוב שידעו, אבל אסור להזכיר אצלם שמו של רבינו, אני לא מדבר רע עכשיו על אף אחד, כי אני לא מזכיר שם של אף אחד, חבל ששמו של רבינו כל כך מבוויש.

• ש. מישוהו נתן לי כסף בקמפיין, ואמר לי, אני לא נותן לברסלב, אני נותן לך במתנה, תעשה עם זה מה שאתה רוצה, זה נחשב לצדקה? ת. לפני הרבה שנים ראיתי פעם את אחד מחשובי אנשי שלומינו, הרב ר' דניאל, שגייס כסף לצדקה, תמיד הוא הפריש כחצי מהכסף למוהרא"ש, אף כשהלך לצרכים אחרים שהיו חשובים בשבילו, ואמר לי, שהוא רוצה שכל מי שנתן לו כסף, יהיה לו חלק בהדפסת ספרי רבינו, וכשיגיע למעלה, יגידו לו, אתה עזרת להדפיס את ספרי רבינו, והוא יגיד שאף פעם לא תרם לזה, ואז יגידו לו, בחתונה פלונית נתת דולר ליהודי הזה עם הכובע.

• היתה תקופה שרבינו עישן לולקע, ויש שיחה מרבינו בחיי מוהר"ן [אות שי"ד בהשמטה], שגדולי הדור יקנאו למעלה במקורבים שלו, שזכו לשמשו, וכל שכן במי שהושיט לו אש להדליק את הלולקע. וככה זה על כל דבר שעושים למען רבינו.

היתה לויה, והיה שם איזה בחור לץ שהצליח להשתחל לחברא קדישא, ודיבר לנפטר והתגרה בו, והוא נתן סטירה לנפטר, ובאמצע הלילה הבחור התעורר ועשה קולות וברקים, ואומר לאבא שלו, הנפטר נמצא כאן לידי והוא חונק אותי, ואביו אומר לו, שזה רק חלום, ואחרי כמה דקות הוא שוב צועק בקולות, וככה היה כמה פעמים, והאבא הבין שיש כאן משהו, כי ראה שהבן שלו מזיע וחלש, החליט האבא לעבור למהרש"א באמצע הלילה עם בנו, והם סיפרו למהרש"א את כל הסיפור, אמר המהרש"א לבחור, יש לי עצה אחת, תישן כאן על הרצפה על מזרון בחדר הלימודים שלי, ואם הנפטר יבוא אליך שוב באמצע הלילה, תגיד לו שיש כאן רב בעיר, ואתה רוצה ללכת לרב לדין תורה, ושלא יזמין אותך לדין תורה למעלה, והוא נשכב לישון בחדרו הקדוש של המהרש"א, ואחרי כמה דקות הוא צועק שהנשמה כאן, והמהרש"א אומר לנשמה, אני רב העיר, ואם יש לך משהו להגיד תגיד, והנשמה סיפרה שהבחור עשה ממנו צחוק ונתן לו סטירה, והבחור התחיל להגיד שעושה תשובה, אמר המהרש"א לנפטר, תעזוב את הבחור, ואני אלמד משניות בשבילך ואגיד קדיש לנשמתך, אבל אני רוצה שתספר לי, אתה היית איש פשוט כאן בעיר, איך זכית כבר לתקן את הכל ולחזור להגיע לעולם הזה, אחרי כמה שעות מההלוויה שלך, וכבר עברת את כל התהליכים אחרי המוות, כף הקלע וחיבוט הקבר וכו', אמרה הנשמה, כשאני הגעתי למעלה רצו לדון אותי, ופתאום הכריזו שבגלל שתמכתי בלומדי תורה כאן בעיר, ונתתי להם כסף שיוכלו ללמוד תורה, לכן אני נכנס מיד למקום מנוחתי.

• כשמתאספים כאן לסעודת ראש

שלום בית

טוב.

כשהקב"ה אמר למשה רבינו ועתה הניחה לי' הוא למד מזה עוד דבר חשוב, שהקב"ה מבקש ממנו, 'תעזוב אותי', וזה אומר שיש כח ביד האדם להחזיק את הקב"ה, כי האדם יכול להתפלל ולהתחנן אל הקב"ה.

אבל האמת היא שאסור לבוא אליה בתלונות, כי כל כך קשה לה עם הילדים, ואני באמת לא מבין אותך, למה איחרת... ואל תענה לי למה, אבל למה איחרת, אבל אל תענה לי, אני ממש מבין את התלונה הזאת, וכל אלו שמנסים לדבר יפה בשעת כעס, רק מחריבים, ואותו דבר זה בצד שני, אם הייתי עושה להן את הסעודת ר"ח, והיו שואלים מה לעשות כשהבעל צועק וכועס, והוא אומר, תעני לי למה עשית ככה, אבל אל תעני... התשובה אותה תשובה, אין מה לעשות כרגע, כרגע לא מנסים להרגיע, ממשיכים בעניינים הטכניים עד שנגרע, אחרי זה אפשר לדבר על הכל.

יש השבוע מכתב יפה בעצתו אמונה, בענין 'מה שלא יעשה השכל יעשה הזמן', חבל שעוד לא קראת השבוע, יש שם מכתבים יפים, אולי חיזוק אפשר למצוא במקומות אחרים, אבל בעצתו אמונה יש המון שכל ועצות ממוהרא"ש, אברך שואל שאשתו רוצה ללכת לשמוע שיעורים בכל מיני מקומות, והוא כל כך מתעצבן על זה, ולוקח את זה כל כך קשה, וזה פשוט נוגע לו לבריאות, הדבר בנפשו, והוא שואל אם מותר לו להגיד לאשתו, אני לא מרשה לך ללכת... אני שואל אותו, מה הוא חושב, האם אפשר להגיד דבר כזה לאשה, האם עוד חי באיזה עיירה באירופה לפני מאה שנים, והעצה היא סבלנות, מה שלא יעשה השכל

- מה עושים כשהאשה צועקת וכועסת, תגיד לי למה עשית ככה וככה, ואז היא אומרת, אבל אל תענה לי, ותגיד לי למה ככה, ואל תענה לי, מה עושים, עונים או לא עונים? ת. חז"ל אומרים שבשעה שהקב"ה כעס על בני ישראל, התחיל משה רבינו לפייס את הקב"ה, אמר לו הקב"ה כעת אני לא רוצה לשמוע כלום, תמתין עד שיעבר החרון אף, פני ילכו והניחותי לך, ומשה רבינו נשם ורווחה, כי הבין שרק 'כעת' הקב"ה לא רוצה לשמוע, אבל יש לו אפשרות לבוא שוב ולבקש שוב, ומזה לומד ר' שמעון בר יוחאי במסכת ברכות, שאין מרציץ את האדם בשעת כעס, זה לא זמן לפייס, אבל ח"ו לפגוע בה, מנסים להתעסק במה שחשוב, ולתת לזמן להרגיע, ואחרי שנגרעים אפשר לדבר, ובינתיים עושים דברים טכניים, מורידים אשפה, ומכניסים את הילדים למיטה, ומסדרים את כל מה שמחכה כבר חודשים ארוכים שתסדר אותם... למשל להחליף את הנורה שנשרפה לפני כמה חודשים, הרי כשאתך מדברת יפה, אתה לא תיקח סולם להחליף את זה, עושים מה שצריך, ומחר יתחיל יום יפה בעז"ה.

- אותו דבר זה כשאבא שלך צועק עליך, אסור לענות, ואין מה להסביר, כי כשהוא כועס וצועק זה לא יעבוד, ואם הוא שואל, למה אתה לא עונה, תגיד, מה יש לי לענות, אין לי מה להגיד, עכשיו כשאני מדבר מזה אתה יכול לחייך, אבל כשזה קורה, תראה שאין באמת מה לעשות, אין מרציץ בשעת כעס, אם הקב"ה אמר ככה למשה רבינו, בטח ובטח שזה נוגע אלינו, משה רבינו לקח כאן לימוד לחיים, שלא קרה כלום כשיש כרגע כעס, כי אני יודע שמחר יהיה יותר

מאבדים את הנשימה מרוב פחד וחרדה, כפשוטו וכמשמעו, יש לחץ בחזה וקשיי נשימה, וכששומעים את השיר, שהקב"ה כאן, והכל זה הקב"ה, זה פשוט מרגיע.

- אני לא כל כך מכיר את הדברים הנפשיים ואני לא מומחה בתחום, אבל בגלל שאני מקשיב לאנשים או אני שומע קצת, אברך סיפר לי שהוא צריך לפעמים לחנות באמצע הכביש, בצד הדרך, כי הוא מרגיש שהוא מאבד את הנשימה, יש לו התקף פאניקה, מהקשיים בעסק, והוא לא יכול להמשיך לנסוע, הוא מספר שהלך למטפל, והמטפל אמר לו שכשמרגיש את זה, שיתחיל לספור כבשים, ואמר נזכרתי מהדרשות, ובמקום לספור כבשים, אני סופר את הקב"ה, עוד פעם הקב"ה כאן ועוד פעם הקב"ה כאן, אני לא יכול להגיד את שם האברך, אבל אם תדע מי זה, תראה ותבין כמה זה יכול לתפוס את כל אחד.

- כל יום שאתה יותר אצל רבינו, ואתה מדבר קצת בכל יום לרבש"ע, ואתה לומד את ספרי רבינו, פתאום דברים מפסיקים להפריע לך, ואתה חושב יותר מתכלית, מעלמא דאתי, אני ראיתי את מוהרא"ש זמן מועט לפני ההסתלקות מהעולם, ומחא כפיו זו לזו כמה דקות לפני ההסתלקות, ואמר לי, שכל חייו הוא מחכה לרגעים אלו, לחזור אל הקב"ה, והשאיר לנו ירושה כל כך יפה, ספרים המלאים באמונה.

ענייני נגינה

- אתם שואלים טוב, תשאלו עוד, בטח הכנתם שאלות לסעודת ראש חודש, ידעתם שתבואו לכאן, ש. אני שמעתי שראש הישיבה אמר ש-די גיי, זה לא מוזיקה, האם זה אסור ולוקח את

יעשה הזמן, מוהרא"ש מביא את מאמר החכם 'הסבל תחבולה למי שאין לו תחבולה', יש על זה שיר, לא כל כך אהבתי את השיר, זה קצת מודרני, יש עוד מאמר החכם שמוהרא"ש מביא 'מי ששם הסבל תכליתו יגיעהו הסבל אל חפצו', על ידי הסבלנות מגיע האדם אל חפצו.

רבינו הרופא

- הייתי בשבת בקריה, נסעתי לבקר את ילדיי, דיברתי עם חתני, והוא שאל על משהו אם זה מפריע לי, אמרתי לו, שכל יום נוסף שאני נמצא אצל רבינו, יש פחות דברים שמפריעים לי, זה לא אומר שהתקרבותי לרבינו וזהו, אני אומר לך שמיום ליום מפריעים לי פחות דברים, אני אפילו לא זוכר על איזה דבר הוא שאל אותי אם זה מפריע לי, יש דיבור מרבינו, 'אם להפריע יש המון דברים שמפריעים לי, ולכן אני מעדיף שלא יפריע לי כלום'.

- ההתקרבות לרבינו זה תהליך ארוך ולוקח זמן עד שמתרפאים, כמו שאומרים היום על השיטות טיפול שלוקח זמן, זה לא אומר שמגיעים לאומן ולומדים ליקוטי מוהר"ן ומתרפאים, זה תהליך ריפוי, מיום ליום מתרפאים יותר ויותר, כפי שרבינו אמר 'ואני רופא אותה', ורפא ירפא, יש שיר על רפואה שיצא בקורונה, וצריך לעשות את זה על רבינו.

- יוצא עכשיו דיסק לבית היהודי, עם ניגונים מאוד יפים, חיזוק והתעוררות, על ידי שיר אפשר להחזיר יהודי בתשובה אל השי"ת, לא כל אחד נמצא כל יום במצב רוח להקשיב לשיעורים, ויש הרבה שמקשיבים לשיעורים וזה מביא אותם להשי"ת, מה זה 'התקף פאניקה', אנשים

לברסלב והיה שם חזן שלא היה ראוי, הוא היה מאוד מזהם, רבינו כיבד אותו לשי'ר 'המבדיל', ובמקום להגיד 'חלפה עונת מנחתי, מי יתן מנוחתי', הוא אמר חלפה עונת מיטתי, כולם צחקו, אבל הוא נהיה אדום ומבוויש, והלך משם, רבינו אמר, שמן השמים הוא גילה את עצמו, ואז אמר רבינו את התורה בליקוטי מוהר"ן, בסימן ג', על ניגון שלא בקדושה.

כשרבינו חזר מארץ ישראל, הוא אמר לאנשיו, הבאתי מתנה, מחלוקת, והתחילה מחלוקת גדולה נגד רבינו, ולא היה לו איפה לגור, הוא היה גר אז בזאלטיפאלי, עיירה קטנה ליד שפאלי, ורבינו עבר שם מרורים, שנתיים שעבר שם צרות צרורות, רבינו אמר אחרי זה, 'היה לי כאן פעמיים גיהנום', כי משפט רשעים בגיהנום י"ב חודש, ורבינו היה שם שנתיים, ולדודו של רבינו, הרה"ק הרבי ר' ברוך ממעזיבזו זי"ע, היו תחת מרותו המון ערים ועיירות, ורצה לעזור לרבינו, והחליט ליתן לרבינו את העיר 'ברסלב' שהיתה תחת מרותו, רבינו נכנס בשקט לפנות בוקר, ראשי קהילת ברסלב היו מאוכזבים, כי רצו לעשות קבלת פנים מאוד גדולה, העיר ברסלב לא היתה במצב טוב ביהדות, לא היה שם רב עיר ירא שמים, הגיטין והקידושין לא היו כדין, ורבינו ניקה את העיר.

עיינ בשו"ת ברסלב, מאחד ששאל אם מותר לו להתבודד על שיר של אומות העולם, והוא מרגיש בזה פתיחת הלב והתעוררות.

אני גם חשבתי פעם, שמי ששמח בשבת הוא מתרחק מהשי"ת, וצריך להיות ברצינות, ובלחץ, אבל היום אני יודע שעיקר היהדות זה שמחה, ואם יש שיר שמביא לך שמחה, תשיר אותו, אם אתה מרגיש שזה

האדם מהשי"ת? ת. לא דיברתי על זה שזה לוקח את האדם מהשי"ת, אתה מרגיש שזה משמח אותך? זה סוג של טעם, אנחנו גדלנו על שירים יפים וחסידיים, ולכן זה לא כל כך הטעם שלנו, כשמישהו ניגש לשחרית בשבת, וב'ממקומך' הוא מתחיל לשיר, שיר מודרני, זה לא מושך אותי מהשי"ת, אבל אני חושב לעצמי, חבל שהוא שר את זה, יש כאן זמן מצויין להתעורר ולהתבודד, ויש כאן מילים כל כך טובות, מתי תמלוך, כשהייתי בחור, אני ואברהם משה היינו יוצאים מחתונות כששמענו כל מיני שירים מוזרים, הרגשנו שזה מרחיק אותנו מהשי"ת, היום אני לא מרגיש שהשיר יכול לקחת אותי מהשי"ת, אבל זה לא הטעם שלי.

ש. ראיתי שראש הישיבה רוקד עם הבחורים 'אורה'. ת. כן, ראיתי את אבא שלי רוקד את השיר הזה, יש איזה שיר יפה שאנחנו רוקדים אחרי מעריב, יש כאלו שאומרים שזה מגיע ממקומות של גויים, הרבה צדיקים לקחו שיר של גויים והשתמשו בהם לקדושה, השיר הזה מאוד משמח את הלב ומקרב להשי"ת, אתה יודע מה זה ללכת מהשי"ת? להיות בעצבות ומרה שחורה, אבל אם אתה שר שיר שמביא אותך לשמחה, אתה מתקרב אל השי"ת.

ש. ומה התכוון רבינו על שיר שעשה אדם רשע? ת. רבינו לא מתכוון על שיר שביצע אדם רשע, אלא לשמוע את הרשע כשהוא מנגן, ובדרך כלל הרשע שר עם מילים שיש בהם דברי ניוול ירחם השם, אבל אם אתה שר ניגון שלו עם מילים של קדושה, אין בזה בעיה, ומי מדבר ח"ו לשמוע שירים של נשים, הרי קול באשה ערווה, בוודאי שזה אסור, מתי רבינו אמר את התורה נגד ניגונים של אדם רשע, רבינו אמר את זה כשהגיע

יהיה למחוק את זה, אבל האמת היא שאם אני יכול לגרום לעוד בחור לגרום משניות, אני מוכן שיבוא יום ואתבוזה על זה, העיקר שבינתיים עוד בחור גורס משניות.

ש. בימי מוהרא"ש לא עשו דיסקים?
 ת. עשו, אבל מוהרא"ש עצמו לא ידע לשיר, הוא לא היה בעל תפילה, אחרים עשו, ואדרבה, אני לא עוצר אחרים לעשות, מי שרוצה לעשות מוזמן, ואדרבה אם יקום מישהו וידבר דיבורים טובים יותר, אשמח לשמוע אותו ואני אפסיק לדבר, אני לא יכול להישאר עם פה סגור, ודברים יחרבו, כי לא מתאים שאני ישיר ואני ידבר... זה יהיה בעז"ה דיסק מאוד יפה, על צניעות, על כח לגדל ילדים, על כיבוד אב ואם, על להיות בבית ולא לברוח כל הזמן לבלויים, דברים מאוד יפים.

ש. ראיתי תשובה בעצתו אמונה על שאלה ששלחתי, אני לא יודע אם זה נכתב עבורי, אבל מאוד נהנית. ת. איפה שלחת את השאלה, אם שלחת בברסלב סנטר, אין לי מושג מי שולח, מדיפסים לי את השאלה בלבד, בלי פרטים על השולח, ואני כותב תשובה, ויכול להיות שזה היה על השאלה שלך, אבל אני חושב שכל המכתבים שאני כותב, זה פרטי בשבילך, כל עצתו אמונה זה פרטי לכל אחד ואחד.

היום היארציית של הרה"ק הרבי ר' הערש מרימנוב ז"ע, יש לי איזה שאלה שאני מחפש את מי לשאול, יש שיחה בחיי מוהר"ן [תקמ"ד] שאירע אצל צדיק אחד מפורסם, שהיה בביתו איש אחד פשוט לגמרי, שקורין פראסטיק, והיה עומד ומשמש תמיד את הצדיק, והיה שומע ממנו הרבה דיבורים, והיתה לו אמונה גדולה בצדיק ובדבריו הקדושים, אף שלא

לוקח אותך מהשי"ת, תתרחק מזה, כשר' נתן הגיע לרבינו, אמר לו רבינו, אתה חייב להיות שמח בשבת, ואמר לרבינו שלפעמים מתעורר עליו יאה, אמר לו רבינו, לא כך, בשבת העיקר היא השמחה [שיחות הר"ן שיחה קנ"ה].

אתמול בדרך הביתה שמעתי את הדיסק החדש שיוצא לבית היהודי, וקצת התביישתי בזה, כי יש שם קצת מילים באנגלית, ואולי מתאים יותר שזמר חיצוני ישיר את זה, ולא אני, כי מילים באנגלית אתה חייב לבטא את זה כמו שצריך, כשאני מדבר כאן עם אנשים אני לא חייב להדגיש את המילה בצורה מדוייקת, אבל בשיר צריך לבטא את זה במבטא אנגלית תקנית, וזה קצת לא נחמד, אבל אחרי זה חשבתי לעצמי, נו נו, אם אני יכול להרבות קדושה ואמונה בכתי ישראל, אני מוכן להתבייש.

אתה מכיר את הסיפור של אחאב ואשתו? היא חמדה את הכרם של נבות היזרעאלי, והעלילו עליו עדות כאילו הוא פגע בכבוד ד', והיה מברך את ד', והרגו אותו, ולקחו לו את הכרם, ומה היה החטא של נבות, הרי יש חשבון מדוקדק בשמים, הקב"ה לא נתן סתם להרוג את נבות, ואומרים חז"ל שנבות היה יכול לשיר מאוד יפה, וכשהיו מבקשים ממנו לשיר למען ד', הוא היה בעניות ולא הסכים, ולכן החלטתי שאם אני יכול לשיר למען ד', אני ישיר, אם זה כן מתאים או אם זה לא מתאים.

מישהו אמר כאן לאחד האברכים, הראש ישיבה שלך ממש נורמלי... הרי יום אחד הוא יהיה אדמו"ר גדול, ואז הוא לא יסלח לעצמו על כל השטויות שהוא עשה, למה הוא עשה לעצמו קליפים, הרי אז כל אחד יוציא את כל הקליפים, ואי אפשר

שונות, ואני לוקח את זה מאוד אישי, כאילו ששני ילדים שלי עוברים זה ליד זה ולא מדברים אחד עם השני, אני מסתכל איך שני אברכים עושים קפה אחד ליד השני, אחד עסוק עם הכוס ואחד עם הסוכר, ואני רואה שהם לא מדברים אחד עם השני, לא אומרים שלום, כלום, והחתן הבטיח לי שהוא הולך להגיד בוקר טוב לכל אחד, אני לא מבקש שיכנס לבית כנסת ויגיד לכל אחד שיושב שם בוקר טוב, אבל כשמישהו עובר לידו, הוא יעצור חצי שניה, ויגיד לו, בוקר טוב מה שלומך, ובגלל שהבטיח לי, הסכמתי להיות אצלו בסידור קידושין, זה דיל טוב?

• היום בלילה יש חתונה, והחתן התחנן לסידור קידושין, ושאלתי אותו מה אתה נותן לי על זה, והוא אמר לי שאני יציע לו דיל, שכל לילה ילמד דף גמרא, אם זה בשיעור של הדיין, או בשיעור עצמי, אבל שזה לא יהיה מתוך עצבים, ואם לא תעשה אין כאן שאלה של ספק קידושין, הכל בסדר, זה לא תנאי, אלא ברכה, והוא הסכים לדיל.

• יש לי דיל על החתונה מחר בבארא פארק, הוא הבטיח לי ללכת כל יום הפצה, ולכן אני אלך בעזרה לסידור קידושין, אבל אם אין לי דיל כזה, אני לא הולך, אני לא רבי ולא רב.

• ובנוגע למצווה טאנץ אני מבקש דיל משהו על הבית, משהו בענייני קדושה בבית, אני לא מכיר את השמות שצריך לכוון במצווה טאנץ, אבל אם אני יכול להרבות קדושה וטהרה בבתי ישראל, אני מוכן לרקוד מצווה טאנץ.

• עשיתי דיל טוב עם החתן היום? שילמד דף גמרא בכל יום, אברך אחד אמר לי, שהוא יקבל על עצמו לעבור כל שבוע על כל המכתבים בעצתו אמונה, אמרתי לו שזה לא קשור אלי, שאשתו תתן לו על זה איזה ממתק,

היה מבינים לאשורם, ואחר איזה שנים נסתלק הצדיק לעולמו, ונעשה האיש, איש כשר וירא ד', ונעשה ראש ומנהיג לכל הכשרים והחפצים ליראה את ד' בעיר הצדיק הנ"ל, וכולם נכנעו תחתיו, כי כל פעם נזכר בדברי הצדיק, ואמר בנפשו שלזה נתכוון הצדיק, ולזה רמז לי בדבריו בזמן פלוני. ומהרא"ש כותב בשו"ת ברסלב, שהשיחה הזאת היא על הרה"ק הרבי ר' הערש שהיה משרת רבו הרה"ק הרבי ר' מנדל מרימנוב זי"ע, אבל מה שקשה לי על זה, כי כשהייתי ברימנוב, הסתכלתי על המצבה של הרה"ק הרבי מנדל מרימנוב, שהסתלק בשנת תקע"ה, ואילו רבינו כבר הסתלק בשנת תקע"א, ואיך יכול להיות שרבינו העיד על הסיפור שהיה לאחר זמן ההסתלקות של הרבי ר' מנדל, שנתסלק ארבע שנים אחריו.

סידור קידושין – מצוה טאנץ –

סנדקאות

• יש היום בלילה חתונה בישיבה, ולכן הסעודת ראש חודש כעת בבוקר, כבר החלטתי שאני עוזב את 'סידור קידושין', וריקוד 'מצוה טאנץ', מהרא"ש כותב על זה דברים נוראים, ואומר שמצוה טאנץ שייך רק להורים ולסבים, ולצדיקים גדולי הדור היודעים לכוון את השמות הקדושים, אבל כשאני יכול לעשות דיל טוב עם הכיבודים האלו, אז אני עושה את זה, שבוע שעבר היה חתונה, והחתן אכל כאן בשבת קודם האויפרוף, והחתן ביקש שאבוא להיות מסדר קידושין, שאלתי אותו מה אתה נותן לי בעבור זה, והוא הבטיח לי משהו מאוד חזק, לכן הסכמתי, כי אמרתי לו, שכשאני בקריה, אני מציץ מהחלון, ואני רואה אברך יוצא מהבית כנסת, ואברך אחר נכנס לבית כנסת, ואני רואה שהם אפילו לא אומרים אחד לשני בוקר טוב, כאילו שני אנשים משני קהילות

של 3 דקות, ור' אלי היה מגיע ממאנסי כדי לקחת אותי את הדרך של 3 דקות, הלוך וחזור, ושאלתי אותו, האם אתה נורמלי, אתה נוסע דרך של שעתיים כדי לקחת אותי נסיעה של 3 דקות? הוא שואל אותי בחזרה, אם היה לי אופציה לקחת את מוהרא"ש בכל יום שישי במשך 3 דקות, האם ראש הישיבה היה נוסע שעתיים, אמרתי לו בטח שכן, אבל מה אתה משווה.

ש. מה בנוגע לסנדקאות? ת. אם יש לך סבא, מה אתה נותן לי סדנקהאות, כשהילד יגדל, תביא אותי אלי לשיבה, ואני אלמד אותו שיש הקב"ה בעולם, לא מסכימים? תשאלו עוד שאלה אחת ונלך לברך ברכת המזון.

קריית ברסלב

ש. מתי ראש הישיבה מעתיק את מגוריו לקריית ברסלב? ת. למה זה נפק"מ לחיים שלך. ש. כך אוכל לראות את ראש הישיבה בכל יום, ת. אני לא זוכר שבקיץ ראית אותי כל יום, מוהרא"ש היה אומר שיסתכלו בספרים שלו, ושם יראו אותו, מוהרא"ש היה סגור כל השבוע, הכל היה נעול, אולי בודדים יכלו להיכנס, אני לא יכולתי להיכנס, היה פחד נורא, אם מישהו היה נכנס שם, הוא מיד היה שואל, מה אתה מחפש כאן, ואגיד לכם, שכן צריך להיות, רבינו מספר בסיפורי מעשיות, על הבעטלערס, שהילדים ביקשו ללכת איתם, אבל הם לא לקחו איתם את הילדים, אלא השאירו מלחמם והלכו, ורק אחרי שהתגעגעו לבעטלערס הם זכו לראות אותם שוב, הצדיק משאיר את הספרים שלו והולך, אי אפשר להיות איתו כל הזמן, מוהרא"ש כותב את זה בנהר אפרסמון, מוהרא"ש כותב את זה גם כמעשה של הבעל

על שהוא קורא מכתבים איך לדבר אליה בכבוד, אבל כשאברך אומר לי שהוא ידרוש בשלום כל אחד, ויעבור ליד מישהו, הוא יגיד לו בוקר טוב ויוסיף את השם שלו, זה כבר מתנה בשבילי, אני גדלתי על זה, כי כשהייתי ילד ראיתי שאבא שלי אמר גוט שבת לכל אחד ברחוב, היום הוא כבר גר מעל הבית מדרש, אבל פעם גרנו יותר רחוק, אז בכל הדרך הוא אמר גוט שבת לכל אחד, אנשים היו עוצרים אותו לשאול אם הוא מכיר אותם, אבל לכל הפחות כאן כשכולנו בקהילה אחת, צריך לדרוש יפה בשלום כל אחד.

ש. זו לא בושח שמגיעים רבנים אחרים להיות כאן לסידור קידושין? ת. ההיפך, אני חושב שזו הפצה טובה, אנשים שומעים כל מיני שמועות שקר על הישיבה, וכשמגיעים ורואים את המקום, אינו דומה שמיעה לראיה, מגיעים רבנים ודיינים ורואים בעיניהם שכל מה שמכרו להם, שקר וכזב, אם היית שומע הרבה לשון הרע נגד קהילת מסוימת, ויום אחד נקלעת לשם והיית חייב להתפלל שם מנחה, ומישהו ניגש אליך ומביא לך קפה עם חלב ישראל, הרי המבט שלך על הקהילה מתהפך בשניה אחת.

לדעתי הבחורים שמתעקשים שאני יסדר אצלם קידושין, זה נובע מקטנות הדעת, מה יש להם מזה שאני מסדר קידושין, הם שואלים אותי אם לא הייתי רוצה שמוהרא"ש יהיה אצלי מסדר קידושין, ואני עונה להם, שבטח הייתי רוצה כי מוהרא"ש היה צדיק גדול, מה אתה משווה אותי בכלל למוהרא"ש.

אני זוכר שכשהיינו בקעמפ לעפקאוויטש, ולא היה שם מקווה, והייתי צריך לנסוע בערב שבת למקווה בקאנטרי משכנות, נסיעה

קיבלתי במתנה, בבוקר עברתי קצת עם העיניים, כי לפני מקווה, אני לא רוצה להוציא בפה את התיבות של הזוה"ק, כשלומדים שיעורין כסדרן אולי כן אפשר להקל, אבל אני עברתי קצת מלמעלה על הפרשה, שלא יהיה מצב שבשבת אחה"צ פתאום אני יראה משהו בזוהר של פרשת השבוע ולא ידעתי מזה כל השבוע, הכריכה קצת צבעונית ומודרנית, אבל בפנים זה כל כך נח ומאיר, זה אותיות קטנות אבל מאוד ברורות, אני לא אדריכל בעיניים אלו, אבל אני רואה שמאוד נח לי לקרוא בזה.

יש עכשיו משפחה בקריה שעושה בר מצוה, והם שאלו אותי למה את החתונה עושים בישיבה ונותנים חניס, ולא עושים בר מצוה בחינם בישיבה, ואמרתי להם שבחתונה יש לאדם הרבה הוצאות, והם הסבירו לי שבבר מצוה יש יותר, כי רק התפילין לבד יכול להגיע עד לעשר אלף דולר, תפילין רש"י ותפילין דר"ת, הם צודקים, וצריך באמת לעזור לאנשים לעשות את הבר מצוה, הם עושים בבית, אבל צריך לעזור להם, אחד יעשה קוגל ואחד יעשה עוגה, ההוצאות היחידות שיש לי בגידול הילדים, זה ההוצאות לתפילין, והוצאות של הנסיעה לאומאן.

אומאן

שמעתם את החדשות בנוגע לאומאן, הם אומרים שהולכים לפתוח את השדה התעופה בקייב, שני הצדדים אומרים שרוצים לסיים את המלחמה, אף אחד כבר לא יגנח השנה בדרכים לאומאן, נספר לילדים איך נסענו פעם, כמה ימים עד שהגענו...

ראש השנה יחול השנה בימי שלישי ורביעי, ואם קייב פתוח, יש צ'ארטר במוצאי שבת, אני אסע בעז"ה לפני

תפילה, שהיו צריכים לבקש רשות לפני שנפגשו עם המלך.

• אתה לא יכול לחכות שאגיע לקריה, כדי שתוכל לראות אותי כל יום, כי אין לך זמן לראות פניהם של אנשים, אתה צריך לעשות כל יום את מה שאתה צריך לעשות, לך למקווה, לך תניח תפילין ותתפלל, ותאכל פת שחרית, ולך להביא פרנסה, ובאמצע היום תסתכל קצת לשמים, רבינו שאל פעם מישהו, האם כבר הסתכלת היום לשמים. כאן בדירה יש לי מעלה, שאני לא יכול לראות את הרחוב מהדירה, אפשר לראות רק את השמים, מכל החלונות בבית אפשר לראות את השמים, אתה יכול לראות כאן מרחוק את סמל החירות של ארה"ב, זה מזכיר לנו להיות בעולם החירות, אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה.

• הייתי השבוע בקריה, ושמתי לב שכל אחד יכול לראות שם 3 דברים, את השמים, את הרצפה, ואת הבן אדם בעצמו, כאן בעיר, אין לאנשים זמן לראות את עצמם, והם לא מכירים את עצמם, אנשים אפילו לא יודעים איך קוראים להם, פעם היה מישהו במקווה, ואחרי שחזר מהבור הוא לא זכר בכלל מי הוא, עד שמצא את הבגדים שלו, ואז נזכר, אה, אני לבוש ככה, וקוראים לי ככה, וככה נוהגים וזהו, בקריה אנשים רואים את עצמם ומתבוננים בעצמם ומתבודדים עם השי"ת.

• הוא עובר עכשיו להתגורר בקרית ברסלב, מה אתה עושה מזה וואו, הרי הוא מתבגר והוא מבין שיש תכלית, רק תורה ותפילה, ובאשר אליך, כבר דיברנו, רק סבלנות, בסוף תוכל לפעול בבית.

• אתם רואים את ספר הזוהר, כל הזוהר בכרך אחד, מאירת עיניים,

והם ישלמו 9 דולר במקום 5 דולר, שירגישו שהם קונים את היקרים, 8 דולר חולצה במקום 3 דולר, אני אקנה בעז"ה את הבובות ששמים בחלונות ראווה, ויהיה כתוב שם בחוץ, כל החנות ב4.99 דולר, אל תצחקו ממני, כי אתם צחקתם על הרבה דברים שעשיתי ובי"ה שעלתה בידי.

- כמה אתם חושבים שהבאזאר מכניס רווח לקהילה, המקום עולה לי כסף, אני קניתי את המקום עם כסף מהקהילה, לא במשכנתא, אני לא קונה בניינים של המוסדות עם משכנתא, לעצמי כן, הבית שלי כאן הוא עם משכנתא, אבל לקהילה אני קונה רק במזומן, ויש קצת הוצאות שוטפות בכל חודש, ובשנה האחרונה זה הכניס רווח של ארבעים אלף דולר, החפץ הכי יקר שמוכרים שם זה 5 דולר, יש שם דברים שעולה רק דולר או 2 דולר או 3 דולר, עכשיו תעשה חשבון כמה אנשים הרוויחו בחנות הזאת, אם הקהילה עשתה שם רווח נקי ארבעים אלף דולר אחרי ניכוי ההוצאות, משפחה נכנסת שם וקונה לכל הילדים שקית שלמה עם בגדים, ב 30 דולר, אני לא חושב שהיו קונים את כל הבגדים בחנות אחרת, אבל הם היו קונים את השקית הזאת בכמה מאות דולר, נעשה שם חנות יפה בעז"ה, ובלית ברירה כולם יבואו, גם עכשיו זה קצת יפה, אבל יהיה עוד יותר יפה בעזרת השם, אני רק מחפש מקום טוב לזה.

- ש. ראש הישיבה מדבר על כל תושבי הקריה? ת. לא, על כל תושבי וויליאמסבורג, ואני לא מדבר על ברסלב, אני לא רוצה שזה יהיה רק של ברסלב, האם עושים חסד רק לאנשי שלומינו, כל תושבי וויליאמסבורג יבואו לקנות שם בזול, גם היום יש מלא משפחות מכל ניו יורק שמגיעים,

שבת, כי אני צריך להתפלל לפני העמוד ולדבר דרשות, ואני צריך להתאושש קצת מהדרך, אני זוכר שגם מוהרא"ש נסע לפני שבת, בעז"ה עוד מעט יוכלו לנסוע לארץ ישראל, מי צריך מלחמות, למי יש כח לזה, המנהיגים מתגרים זה בזה, וזה עולה בחיי אדם המוני, זה יהיה דבר גדול כשנוכל לנסוע ישירות לקייב, כמובן יהיה גם יותר זול.

- יש לנו שם באומאן כמה שטחים, וחשבתי אולי לעשות שם אוהל גדול, ונשים על הרצפה זפת, ונשים שם הרבה מיטות, לאנשים שקשה להם עם ההוצאות, וישלמו רק 400 דולר למיטה, כולל אוכל, זה טוב לבחורים ולאברכים, מי שרוצה להיות בחדר פרטי עם כמה אנשים ישלם יותר, אולי נעשה שם וילונות באמצע, מה אתה חושש שאנשים יכנסו שם סתם לשוחח, אני לא חושב שמישהו יכנס שם סתם, יש פינת קפה לשוחח, ויש את האוהל של האוכל, ואפשר שם לשבת ולדבר, אני צריך לחשוב איך לעשות יותר זול לבני הקהילה.

הבאזאר

- אתם קונים בבאזאר? אני עוד לא מרוצה מזה, תכתוב את מה שאני אומר לך עכשיו, יום אחד יהיה לי באזאר בגודל של החנות 'לעמאניד', יכול להיות שהחנות לעמאניד כבר יהיה להם קטן, והם יעברו למקום יותר גדול, אז אני אקנה מהם את השטח, לעשות שם את הבאזאר, כדי לרסק את העבודה זרה של בגדים יקרים, אני אומר לך מלא אנשים יבואו לשם, אולי הם יכנסו את הפנים עם צעיף, אבל הם יכנסו לקנות חציאת 5 דולר במקום ב 400 דולר, אני ירחם על המשפחות האלו שחייבים לשלם יותר, ואני יעשה שם חדר אחד לאנשים החשובים,

10 אנשים שיתקשרו אליך בחורף שהדוד נשבר, למה לא מספיק לך בית אחד, שאם נכנס שם עכבר, אין לך את הראש כמה ימים עד שתופסים אותו, למה אתה צריך שעוד כמה שוכרים יתקשרו אליך, אז הוא עונה לי שהוא קונה את זה לילדים שלו, שאלתי אותו האם אבא שלך קנה לך דירה, הוא ענה שלא, אמרתי לו, הילדים יסתדרו כמו שאתה הסתדרת.

ש. נדל"ן זה לא עסק טוב? ת. אני לא אומר שזה לא עסק טוב, זה עסק מצויין, אבל אני חייב בדרשות להגזים, כדי לקחת את האמונה העיוורת שיש לאנשים בנדל"ן, אנשים מרגישים שרק שם יהיה להם ישועה, אבל כמובן זה מצויין להשקיע בנדל"ן, ורבינו רצה שישמרו על הכסף, אבל אל תאמינו בזה, ואל תחשוב שאם אתה לא משקיע בנדל"ן אתה 'לא יוצלח', מישהו אמר לי שבכל משפחה יש גיס אחד, שהוא המצליח וכולם רוצים להיות כמוהו, והוא אומר לי שהוא ממש בדכאון, כי הוא היה בטוח שהוא יהיה הגיס הזה במשפחה שלו, והוא לא הצליח, הוא רצה להיות הגביר במשפחה, וכולם במשפחה יקפצו אחריו, ויעשו את מה שהוא מחליט... רבוננו של עולם.

וזה לא רק בענייני כסף, כי יש משפחות ששם זה הולך לפי הידיעות בתורה, יש גיס אחד שהוא יכול לצטט בשולחן שבת איזה 'חזקוני', או איזה 'ספורנו', הוא בדיוק ראה את זה... והגיסים האחרים לא מבינים איך יזכו להיות כמוהו... הקנאה והשנאה מוציאים את האדם מן העולם, מה איכפת לך מה הולך עם גיסך, אז מה קרה שהוא שיפץ את המטבח, אל תעתיק ממנו, תתחיל כבר לחיות את החיים שלך, ועל זה אמרתי לך קודם, שכל יום נוסף שנמצאים אצל רבינו, מתרפאים יותר ויותר.

אפשר לראות במצלמות, מגיעים שם משפחות וממלאים שקיות ומכניסים את הכסף שם לקופסה, אף אחד לא רואה, והם יוצאים, אני מקבל הרבה מכתבים מאנשים שכותבים לי תודה על הבגדים, וכותבים שחסכו אלפי דולרים, ואין לי מושג מי הם האנשים האלו.

יש דברים שבאמת עולה כסף, וזה עוד מובן למה אנשים משלמים, אבל יש אנשים שמשלמים כסף רק בגלל השם והמותג, ואת העבודה הזרה הזאת צריך לעקור, אני לא מכיר את כל השמות האלו, תסבירו לי מה השכל בזה, אני לא מדבר כשיש לך בת מובגרת בשידוכים, שהן צריכות להתלבש טוב, אבל למה מלבישים את התינוקות עם בגדי מותג, הרי הכי חמוד ויפה זה תינוק שבגדיו התלכלכו, בכל הפרסומת מפרסמים תמונות של תינוק שהתלכלך עם שוקולד כי זה הכי חמוד אצל תינוקות, והולכים ומלבישים אותם בבגדים מוזרים של מותגים.

חוץ מהוצאות לתפילין ולאומאן אתה לא צריך להוציא כסף לשום הוצאה, אתה יכול לשים את הכסף בצד, אני לא יודע בדיוק למה אנשים שמים בצד, הם אומרים, שמפחדים מה יקרה, ושמים בצד, הרי כשיקרה משהו, כל הכסף בצד לא יהיה שווה כלום, צריך לחיות ריאלי, במצב של היום.

נדל"ן

ש. האם זה נכון לקנות בתים שיהיה לתת לילדים? ת. פגשתי השבוע אברך בקריה, ויש לו כסף מיותר, והוא קונה עוד ועוד בתים, שאלתי אותו למה אתה צריך עוד בתים, למה לא מספיק שנשבר לך דוד שמש אחד בבית שלך, למה אתה חייב עוד

אמונת צדיקים

ויש לחכות שמשיה יבוא ואז יהיה טוב, לא להתעמק מה יהיה, אותו דבר זה בצדיקים, אנחנו לא יודעים מה זה צדיק, ואנחנו מאוד רחוקים מצדיקים, ולכן אנחנו לא יכולים לדבר מזה, אנחנו רק צריכים לדעת שאנחנו צריכים להיות דבוקים לצדיקים, ולציית לצדיקים, ולהאמין שהצדיק יכול הכל, אבל לא להיכנס לכל מיני פרטים, כך אני הגעתי למוהרא"ש.

אולי זה תלוי היכן גדלו, אני גדלתי בסאטמאר, ושם אומרים שכבר אין היום את הצדיקים שבדורות הקודמים, ולכן כשהגעתי למוהרא"ש לא יכולתי פתאום לשנות את המוח שלי, ולחשוב שמוהרא"ש יכול לעוף בשמים ולעשות עליית נשמה, ואפילו קיבלתי סתרחורות כשמעתי אנשים מדברים על מוהרא"ש דברים גבוהים, עם הזמן כבר ראיתי בעיניי מה מוהרא"ש עושה, אבל בהתחלה התחזקתי בזה לבד שידעתי שמוהרא"ש מקרב אותי להשי"ת וזהו, אתה יכול להסתכל על זה גם בעין של 'בעל הבית', שלמוהרא"ש יש יותר נסיון, כי עוד לפני שנולדתי הוא כבר הקשיב לבעיות של האנשים, כל השאלות שאני רוצה לשאול הוא כבר נשאל.

ואף שהגעתי ככה למוהרא"ש, שמעתי כל כך הרבה ליצנות, אני לא יודע מה קורה היום, האם גם היום מדברים נגד מוהרא"ש? אני כבר לא מדבר היום עם אנשים, בעת ההתקרבות, אני הייתי איש בין אנשים, כמעט כל יום ניגשו אלי ודיברו נגד מוהרא"ש, לקחו אותי לצד ואמרו לי: הרי אתה אברך נורמלי, תעזוב את המשוגעים, מה קרה לך, ואז מגיע מישהו אחר ואומר: שמעתי את השיעורים שלו, הוא לא מחדש כלום, הוא מדבר דיבורים פשוטים מאוד, ואז מגיע

ש. איך אנחנו אמורים לקחת את ענין 'אמונת צדיקים', להאמין שהצדיק מסתובב בשמים ועושה מופתים והוא לא בן אדם רגיל? ואם הצדיק אמר מילה למישהו, אני צריך להאמין שהוא מלאך? למשל עשו בקריה דרך חדש לשאטל, ומישהו התלונן, ואמרו לו, איך אתה אומר שזה לא טוב, ראש הישיבה אמר שככה יותר טוב שהשאטל יסע, האם זה נכון? ת. כשהגעתי למוהרא"ש, ידעתי שהוא צדיק, ולקחתי את ענין אמונת צדיקים בצורה כזאת, שהוא יודע הרבה יותר טוב ממני מה לעשות, והוא מקרב אותי לעבודת השם, והדרשות שלו גורמות לי ללמוד ולהתפלל, ואם אני צריך ישועה אבקש ממנו ברכה, אבל לא הסתכלתי את כל ענין המופתים, רק על ההתקרבות להשי"ת.

שאלו את הרה"ק מריבניץ זי"ע איך עובד ענין המופתים, הרי אצלו היו מופתים לרוב, והוא בוודאי עשה מופתים גדולים, אבל לאנשים הוא אמר ככה: שיש צדיקים שיכולים לעשות צדיק גוזר והקב"ה מקיים, וככה עשו הצדיקים הקודמים, אבל אני אוסף זכויות מזה שאני מכניס קדושה וטהרה אצל בני ישראל, וכשיהודי נכנס לישועה, אני מוסר זכויות שלי, למשל בניתי מקווה במסירות נפש, ואני מוסר את זה ליהודי שצריך להיוושע. אני חושב שהרה"ק מריבניץ כן היה בבחינת צדיק גוזר, אבל זו היתה תשובתו.

אני חושב שעל הדברים האלו שאתה שואל על הצדיקים, מתאימים דברי הרמב"ם על ביאת המשיח, שלא כדאי להתעמק בהם, כי בין כה אי אפשר להבין מה יהיה בדיוק, ורק יתבלבלו מזה, ולא כדאי למוחות שלנו לחשוב על זה ולדבר מזה,

השארת אותו בארץ ישראל, אמר לה הצדיק, אני עוד אחזיר אותך לפני הבדלה במוצאי יו"כ.

- אני גדלתי על הסיפור הזה מגיל ילדות, הייתי עם סבא שלי על הציון של ר' יעקב פיש בעיר קאליב, ושם הוא סיפר את זה, אני שמעתי תמיד שהם טבלו במקווה האריז"ל בצפת, אבל מנכדו זעליג פיש שמעתי שהם טבלו בבארה של מרים, ואין כאן שאלה בכלל אם זה יכול להיות, כי צדיק יכול הכל לעשות, צדיק גוזר והקב"ה מקיים, והיום רואים איך אפשר לשלוח טיל ממדינה אחת ותוך כמה דקות זה מגיע למדינה אחרת, אסור להיות בספק אם הצדיק יכול לעשות הכל, ברור כשמש שהצדיק יכול לעשות כל דבר.

- בנוגע לשאטל, אני לא אמרתי כלום, אל תכעס עלי, אני לא בניתי שום מסלול לשאטל, אבל הוא מזכיר טוב, אם הוא יודע לשווק את המסלול החדש כשאומר שאני אמרתי שככה יותר טוב, ובכלל תמיד אפשר לשאול שוב, אם שמעת שככה יותר טוב, ונראה לך שלא טוב, אתה יכול לבוא לשאול.

- באופן כללי תקשיב למה שאני אומר בשיעורים, לא לסמוך על מה שאנשים אומרים, כל יום יש לי סיפורים כאלו, אתמול הגיע אלי אברך שבתקופת הקורונה איבד את העבודה, והממשלה עזרה לכל האנשים שאיבדו את העבודה, ואיזה אברך עזר לו בהגשת המסמכים, ובגלל שלא היה לו חשבון בנק, העסקן הזה גם דאג שהכסף יגיע לבנק, והבטיח לו להוציא מהבנק ולהביא לאברך שאיבד את הפרנסה, והסיפור נגמר שהוא לא הביא את הכסף, מדובר על בערך חמישים אלף דולר, והוא שואל מה לעשות,

שלישי ואומר: שמעתי שהתקרבת לברסלב, אני מקווה שלפחות הלכת לחבורות הנכונות, ולברסלב האמיתי, אל תגידי לי שהלכת להרב שיק, ואז מגיע איש רביעי ואומר: אתה לא קולט שעושים לך שטיפת מוח, הדרשות שלו שוטפים לך את המוח, זה סגנון הדיבור שלו, תברח מהר, לפני שלא תוכל לחשוב לבר, וכל פעם הייתי צריך להתבודד מחדש ולהגיד: רבש"ע הרי בוודאי יש כאן משהו, זה מקרב אותי להשי"ת.

- וכשהגעתי ליבנאל, ומצאתי את חסידי מוהרא"ש יוצאי עדות המזרח, הם כבר דיברו ממוהרא"ש אחרת לגמרי, מופתים וסיפורי פלא, ואני אמרתי לעצמי, וואו, אבל לא בגלל זה הגעתי למוהרא"ש, אני רוצה להתקרב להשי"ת.

- לעצם שאלתך, כל ענין המופתים של צדיקים, הקב"ה עשה רק כדי שאנשים יאמינו לצדיקים, ואז יצייתו להם, ויקשיבו לדבריהם ברוחניות, אבל מופתים זה לא המטרה, זה רק אמצעי, כדי להאמין בדברי הצדיקים בעבודת השם ולציית.

- כשאתה שומע מופתים מצדיקים, אתה יכול פשוט להתפעל, ולראות טיפה את גדולתן וקדושתן של הצדיקים, כמו מה שסיפרתי בשבת, שהרה"ק ר' אייזיק מקאליב זי"ע היה בכל ערב שבת טובל במקווה בצפת, היה אומר שם, והיה מגיע לצפת וטובל, ואומר שם וחוזר בחזרה לקאליב, ופעם אחת בערב יום כיפור, ביקש הגבאי ר' יעקב פיש שגם רוצה לטבול בצפת, אמר לו הצדיק, תחזיק בגארטל שלי, והם עפו לצפת, ור' אייזיק רצה מיד לחזור, אבל הגבאי רצה קצת לראות את ארץ ישראל, ור' אייזיק חזר בלעדיו, והגיע אשתו של הגבאי ובכתה לצדיק, היכן בעלי,

למשל כשאני רואה שני אנשים, שהם שניהם מאוד מאוד טובים בנפרד, אבל זה לא טוב להם להיות ביחד מבחינה רוחנית, ולא כדאי להם להתחבר יחד, והם כמו בשר וחלב, שזה מאוד טעים קפה בבוקר ובשר בלילה, אבל ביחד זה אסור, אז אני אומר להם שהם יכולים לעשות שותפות יחד, כי אני יודע שתוך תקופה קצרה, תתפוצץ כל החברות, ויירבו ביניהם, וכך שניהם יחזרו לביהמ"ד ולהקב"ה, אבל באופן כללי אני תמיד אומר שלא מומלץ להיות שותפים, כי אחרי שנים של השקעה אחד בשני, פתאום יהיה פיצוץ וכבר אי אפשר להחזיר את ההשקעה, ופתאום קולטים ששותף אחד לקח מליונים לכיס, אתה יכול לקחת את הדברים שאמרת וללמוד מזה משהו, אבל אתה יכול לבחור ללכת לברר על מי אני מדבר, ולא להרוויח שום דבר בחיים שלך.

עין טובה

ש. איך ראש הישיבה יכול להסתכל על כל אברך בעין טובה, ולהגיד על כל אחד שהוא אברך חשוב, איך ראש הישיבה אומר עלי שאני חידוש? ת. אני לא מבין את השאלה, למה אתה לא טוב, אתה באמת אברך טוב, אתה באמת חידוש, ואני יכול לתת לך עצה שתבקש מהקב"ה על כך, שתראה את זה על כל אחד, ואני גם מבקש, הלוואי ואני יכול לעשות את זה באמת כפי שצריך, עכשיו אני רואה כמה זה חשוב, הלוואי ואוכל לעשות את זה יותר, אני מבקש מהשי"ת שאוכל להגיד הרבה מילים טובות לאנשים, אחז מהמקובלים הגדולים אמר לי לפני הרבה שנים, עוד כשהייתי בישיבה הקודמת, שהעבודה שלי בעולם הזה היא 'הוי מקבל את כל אדם בסבר פנים יפות',

הוא גם צריך לשלם על זה מסים, ולא יכול לעשות כלום, והוא אומר שאז הוא עוד לא שמע את הדרשות, ולא ידע שאסור לסמוך על אנשים בעיניים עצומות.

● תוציא אותי מ'שמות הצדיקים', תכניס אותי בשמות של האנשים שעוזרים לצדיקים ומאמינים בצדיקים, ולכל הפחות אני מוסר את דברי הצדיקים, אמרתי לאברך שלא כדאי לעשות כרטיסי אשראי ונקודות וכל המסחר שעושים מזה, ואתמול הוא מגיע אלי, והוא אומר לי, שהוא כל כך מתבייש, אבל אישרו לו כרטיס אשראי של 25 אלף דולר, וחשב שחבל לא להשתמש בזה כדי שיקבל את הנקודות, והוא נתן את זה למישהו שישתמש עם זה לעסק שלו, אבל אין לבעל העסק מאיפה להחזיר את זה, והאברך מגיע אלי, מה עושים, יש לו חובות של עשרים וחמש אלף דולר לאשראי, והוא צריך לשלם ריבית לחברת אשראי, ואסור לו לבקש את הריבית מבעל העסק, כי זה איסור ריבית, אמרתי לו, שאני שואל עכשיו מה אני עושה, אני צריך להמשיך לתת דרשות על אף שלא מקשיבים...

● בנוגע לשאטל זה דבר שלא שמעת בדרשות, ובחרת להאמין שאני אמרתי את זה, אבל בנוגע לחובות ואשראי, כבר דיברתי באלפי דרשות, ואנשים לא יכולים להתאפק, כמה פעמים כבר אמרתי בשם מוהרא"ש, שלא כדאי לעשות עסק עם שותף, עדיף לעשות פחות כסף ולהקים עסק לבד, אבל אנשים רואים כסף ושוכחים את הדרשות.

● אני מדבר את דיבורי מוהרא"ש שלא לעשות שותפות, וככה אני מייעץ לאנשים שבאים לשאול, רק פעמים בודדות אני מאשר שותפות,

הבנים, ולבני המשפחה, ולכיבוד הורים, אבל אני הגעתי רק כדי להתקרב אל השי"ת, והרווחתי המון דברים, שיום השבת יהיה אצלי יום של שמחה, זה רוח נקי, הרי זה היום הכי קשה לכל אבא עם ילדים, כל אחד צריך לעמוד בזמירות ולא לזוז ממקומו... אסור לחייך יותר מדי, זה זמן רציני מאוד, בפרט בהתחלה עד הדגים, אחרי שכבר אוכלים קצת, זה דינא רפיא, מותר כבר להגיד איזה בדיחה, אבל לפני זה אסור לצחוק, מי שצוחק הוא לא יהודי, והגעתי למוהרא"ש וראיתי ששבת זה יום מאוד שמח.

סבלנות עם הילדים

ש. כמה זמן הילדים צריכים לשבת בסעודת שבת? ת. הרבה פעמים אני חושב חבל שאי אפשר להסריט בשבת מה קורה, אתה באמת חושב שהילדים שלי יושבים בסעודה? אוכלים את הדגים ורצים לחדר לשחק, באים למרק, ורצים שוב בחזרה, זה מאוד יפה, כשמתבגרים הם מאוד נהנים בשולחן שבת, אני מדבר על גיל 12 ומעלה, רוצים להקשיב למה שמדברים, אבל הקטנים לא אוהבים לשבת, וכשאני צועק 'ארטיקים' כולם באים במרוצה, ואני מספר קצת מעשה של תפילה, ואומר להם כמה השי"ת אוהב אותם, וקצת עושה איתם מילי דשטותא עם המשקפיים והם מאוד שמחים.

אותו דבר זה בהדלקת נרות חנוכה, צריך להיות מאוד בשמחה אם רוצים שהילדים ירצו גם להדליק, אי אפשר לבכות בהדלקת הנרות עם הילדים, צריך להיות משונה בשמחה, אתה שומע מה אני אומר? הדלקת הנרות חייב להיות עם שמחה יתירה, מה הילדים שלך אשמים שאתה רוצה לשוב בתשובה, הילדים עוד לא

ככה יצא לו לפי הקבלה, הלוואי ואוכל באמת לעשות את זה.

וואגיד עוד משהו, הלוואי ואנשי שלומינו יוכלו לדון אותי לכף זכות, כשלפעמים אני עובר ליד אנשים, ולא שם לב לאף אחד, אנשים אומרים לי בוקר טוב, והמוח שלי עסוק בלסדר משהו דחוף למען הקהילה, ואני בכלל לא רואה כלום, אני כמו אחד שמסתובב באמצע החלום, ואחרי זה אני מגיע הביתה ואני מתעורר מהחלום, וקולט אתורה, שמישהו אמר לי יפה בוקר טוב ולא אמרתי לו כלום בחזרה, והוא לא יודע שאני עכשיו באמצע שידוך, או באמצע לגייס כסף למוסד, ובכלל לא ראיתי אותו, אני מקווה שאתם דנים אותי לכף זכות, זה דברים שאני בכלל לא יכול להסביר, הלוואי ואוכל להגיד לכל אחד כמה הוא חידוש, ואוכל להתייחס לכל אחד, אני זוכר אצל מוהרא"ש שאנשים עברו לידו והוא בכלל לא ראה כלום.

בחורים סיפרו לי, שראו אחד האדמו"רים שנטל ידיו לסעודה, והאנשים התחילו לעבור לתת לחיים, והוא זרק עליהם את השטריימל וצעק לחיים לחיים, והם אומרים לי שכנראה הרבי הזה לא בריא, אמרתי להם שהוא מאוד בריא, ואני כל כך מבין אותו, רק לפני כמה דקות סיימו טקס לחיים, ועכשיו מתחילים לשגע אותו שוב עם לחיים, אין לו כח לזה, לחיים לחיים, תעזבו אותי במנוחה...

אני רוצה להגיד לכם שוב, אני הגעתי למוהרא"ש, כי מוהרא"ש קירב אותי להשי"ת, ולא כי מוהרא"ש לימד אותי לעשות חתונות בזול, זה כבר רווח צדדי, כמו שיש לעשירים כסף בצד לבזבז, יש המון המון דברים שאני מקבל אגב ממוהרא"ש, הרבה שכל לשלום בית, הרבה שכל לחינוך

נוכלים שהם מומחים בזה, נותנים קצת כסף, ואומרים, בא תחיל, אנחנו כבר נסכם הכל, ומשאיר אותך ככה, ועכשיו שהוא חייב לך אלפיים דולר, ועל ידי זה הרווחת קורס שצריך לסכם הכל מראש, קיבלת קורס באלפיים דולר, זה לא הרבה כסף, אולי הכסף נחוץ לך כעת לחיים שלך, אבל קורס כזה חשוב שווה אלפיים דולר לפחות, ד' יעזור לך שהוא ישלם לך, אבל לפחות הרווחת שתדע איך לעשות עסקים מהיום והלאה.

ש. יש עוד מישהו שחייב לי 1500 דולר, אבל הוא כנראה ישלם, האם להמשיך לתת חומש? ת. בקיצור כל החובות שלך מסתכמים סך הכל 4 וחצי אלף דולר, נו, ד' יעזור שיהיה לך המון שפע, אל תיבהל, אני יכול להגיד לך שוב, שמחומש לא מפסידים, אנשים אומרים תמיד, תשקיעו בשיווק, לא מפסידים משיווק, בברסלב אומרים שלא מפסידים מחומש, באופן כללי השיטה שלי היא להשקיע בדיבור יפה ללקוחות, אם הייתי בעסקים הייתי משקיע בזה הכי הרבה כסף, אם יהודי נכנס לחנות שלך, ואתה מדבר אליו יפה, אפילו שהוא מנדנד וכבר מבקש ממך שתראה לו את הדבר העשרים, הוא יחזור שוב, אולי יש אנשים שחושבים שאם יעשו מיתוג ויצייירו איזה דג יפה, אבל אני לא יכנס שוב פעם לחנות אם בעל החנות דיבר אלי לא יפה, ונתן לי הרגשה שאני מיותר, כמובן אם אין לי ברירה, ורק הוא מוכר את זה, אני יכנס שוב.

ש. האם להרחיב את העסק שלי לערים נוספות? ת. ב"ה יש לך פרנסה יפה, וד' יעזור שיהיה לך יותר שפע, אבל אם אתה רואה שכעת זה תקופה ריקה, ואין עבודה, תעשה מה שאתה

חטאו, אתה רוצה לעשות תשובה? תשוב בתשובה בלילה כשהם כבר יושנים.

- עוד שבועיים מגיע משאית עם שאלות של עצבים לכבוד חנוכה, הדלקת הנרות בדלת, ובחלון וכו', ש. האם אני יכול לגשת להתפלל ליד הנרות בלילה כשהילדים יושנים, כמה שעות אחרי ההדלקה? ת. כן. וגם בבוקר כשהנרות כבר נכבו, אתה יכול לגשת ולהתפלל אל ד', ואגלה לך סוד, שגם עכשיו אפשר להתפלל אל ד', תמיד אפשר לבקש מד', ומה הכוונה לפעול ליד הנרות, להגיד: רבש"ע אני רוצה להיות בשמחה, זהו.
- מגידי שיעור נכנסים לישיבה, בימי החנוכה, בהתלהבות עצומה, נו, חנוכה חנוכה, להתעורר לתשובה, מה אתה רוצה מהבחורים האלו, הוא עוד לא עשה שום עבירה, מישהו מבני משפחתי אמר לי על אחד מילדיי ביום חופתו שהוא לא מספיק בוכה, אמרתי לו, מה אתה רוצה ממני, הוא תינוק שלא חטא, אין לו על מה לבכות ועל מה לשוב בתשובה, הוא מתחתן כי הקב"ה ציווה להתחתן.

צדקה וחובות

- ממעשר לא מפסידים, ומחומש בטח שלא מפסידים, לי אין משכורת, אבל כשקיבלתי משכורת בעבודה הקודמת, הפרשתי חומש לצדקה.
- ש. יש מישהו שחייב לי כסף מעבודה, כי לא סיכמתי איתו בדיוק מראש כמה זה יעלה, מה עושים? ת. כמובן שתמיד אפשר לבקש יפה ולתקן את זה, אבל דבר ראשון, תדע שדבר כזה זה בעיה שלך ולא שלו, אסור שיקרה דבר כזה שתתחיל עבודה לפני שסגרתם את כל הפרטים, יש אנשים

להחזיק כולל, אברכים תלמידי חכמים עם הדיין, זו ההשקעה הכי טובה, ד' יעזור לכם שיהיה לכם הרבה ישועות, ושיהיה לכם הצלחה בכל העניינים, וישר כח לר' משה אריה ולמשפחתו, שיהיה לכם כל טוב בזכות החזקת לומדי התורה, אני מציע לכם להיכנס לראות איך אברכי הכולל יושבים ולומדים, צריך להזדרז עוד מעט מתחיל כבר החתונה בישיבה.

יכול לעשות, רק אל תאבד עשתונות.

- ש. האם מותר לתת יותר מחומש? ת. אחרי חומש אפשר לעשות לפעמים דיל של צדקה, צריך איזה ישועה, אני נתתי המון המון כסף למוהרא"ש, ואני לא מתחרט על אף דולר, נתתי לו כל שבוע בשיעור ליל שישי, חמש מאות דולר, ושילמתי לו כמה שנים את החשבון במכולת, ובנוסף היו עוד הוצאות פה ושם, אני לא מתחרט.
- ישר כח לכם, שבזכותכם אפשר

שבת קודש פרישת וישלח בצל ראש הישיבה שליט"א

בוויילאמסבורג

⚠ מדור זה נכתב מפי השומעים ויתכן
שהדברים לא מדויקים או לא הובנו כראוי

קידוש לבחורים, ואמר לאברך, אני רוצה לשמוע קידוש בנוסח פולין, ואחרי ששמע את הנוסח, אמר לו, ראש הישיבה, זה קידוש בנוסח סאטמאר.

• בדרך הביתה ראו את הפרסומת על המגבית של מוסדות סאטמאר בכ"א כסלו, ואמר שאפשר הרבה ללמוד מזה, שהגיע צדיק אחד ופתח תלמוד תורה של 6 ילדים, והיום אי אפשר בכלל לספור את כמות הילדים שיש כתוצאה מזה, כי זה לא רק המוסדות בסאטמאר, אלא כל התלמודי תורה שנפתחו בעקבותיו בניו יורק ובכל העולם הכל נוקף לשמו, שאלו את הראש ישיבה, וכי לא היו עוד צדיקים בארה"ב, אמר ראש הישיבה, שהיו עוד צדיקים אבל אף אחד לא פתח מוסד לילדים, ואף שהרה"צ מצעלים מסר נפשו לכשרות, שיהיה חלב ישראל ויין כשר, אבל לא היה למי לתת את זה, והרה"ק מסאטמאר הקים את הדור מחדש, והשקיע את

• בליל שבת אחרי התפילה נכנס לשיר עם הבחורים, ואחד הבחורים עמד בצד ולא שר זמירות, ושאל אותו ראש הישיבה למה הוא לא שר, ואמר שהוא הולך לאכול אצל מישהו אחר וישיר שם, ואמר לו ראש הישיבה, אני הולך לשיר עוד פעם בבית, והלוואי והיה לי עוד מקום שלישי ללכת לשם, לשיר עוד פעם את כל הזמירות, ואמר לבחורים, בעזרת השם תתחננו, ויהיה לכם סלון יפה לשבת, העיקר שתשירו שם זמירות שבת.

• ופנה לאחד האברכים שעמד בצד, אתה זוכר שהיית בחור פעם? ואמר לבחורים, בעז"ה גם אתם תתחננו, אף אחד לא נשאר כאן בישיבה, וזה הזמן להתכונן ולהתחיל לשיר זמירות שבת, ואמר להם, אין הלכה לשיר זמירות, לפי ההלכה עושים קידוש וזהו, אבל זה הדבר הכי יפה בבית יהודי, שבשבת שרים זמירות. אח"כ כיבד את האחד האברכים שיעשה

- הכוחות אצל הילדים.
- ואמר שמה שהולכים היום עם הפיאות למטה, זה רק בזכות הרה"ק מסאטמאר, הוא לימד את הילדים ללכת עם הפיאות למטה בעזות דקדושה, וסיפר שהרה"ק מסאטמאר הגיע לברית בימים ההם, ובשעת סנדקאות הניחו את התינוק על השולחן, ונעמד הרה"ק מסאטמאר ולבש את בגדו העליון ויצא, כי בעת סנדקאות צריך התינוק להיות על ברכי הסנדק, ואסור לשנות.
- דיברו על המחירים של הבתים שעולים, ורק בקריה אפשר לרכוש, כי ראש הישיבה שומר שהמחירים לא יעלו, ואמר ראש הישיבה, הקרדיט כולו שלכם שאתם מצייתים ובאמת לא מוכרים במחירים גבוהים ולא משלמים במחירים גבוהים, ורק בגללכם המחירים שפויים.
- בעת ה'שבת אחים', אמר ראש הישיבה לילדים, שמי שמספר 'מעשה של תפילה', יקבל ארטיק, וכמה ילדים התביישו, וראש הישיבה נתן להם את הארטיק, ואמר להם, אתם חייבים לי 'מעשה של תפילה', כשנכנס הגבאי ר' שבת, אמר לו ראש הישיבה, אולי ה'רענט קאמפיין' ישכור דירה ליד הישיבה בסקילמאן, בונים שם עכשיו דירות, ויהיה שם אפשרות לעשות את ה'שבת אחים', ולא יצטרכו להטריח את הבחורים ללכת את כל הדרך.
- בשבת בבוקר לימד ראש הישיבה, בסידור עת רצון, בקטע של הודו, בענין האמונה, שהדבר היחיד שיכול לקחת מהאדם את כל הפחדים והחרדות, ושאר הבעיות הנפשיות שיש היום לאנשים, זה רק 'אמונה', כשהאדם מכניס בראשו אמונה, הוא יתרפא.
- ודיבר גם אודות 'אמונת צדיקים', ואמר שהבחורים שאלו אותו שלפני ההתקרבות הם מאוד האמינו בסגולות, והיו מחוברים לכל מיני סגולות, ובפרט עכשיו ביארציית של הבת עין, אבל אחרי ההתקרבות הם כבר לא מרגישים מחוברים לסגולות, האם זה מראה על בעיה, ואמר ראש הישיבה, שח"ו לזלזל בסגולות, אבל אחרי שמתקרבים מקבלים את האפשרות לדבר אל ד', ופתאום כבר לא מרגישים כזה צורך בסגולות, כי אפשר לדבר ישירות אל ד', כמו שיש מישהו שיכול לגשת לבקש משהו מהנשיא, אז הוא לא יפנה לסנאטור ולחבר קונגרס, ולכן מי שמרגיש שהוא יכול לדבר אל ד', לא פונה לדברים אחרים.
- ואמר שאין לזלזל בסגולות, ובפרט אם הבן אדם מאמין בסגולה, ואפשר לראות ישועות גדולות בסגולות למי שמאמין בהם.
- ואמר ראש הישיבה שלפני ההתקרבות כשהיה הולך לקברי צדיקים, היה מניח שם 'קויטלך', וגם היום אסור לזלזל בזה וזה מאוד חשוב, אבל כעת אין לו כבר צורך בזה, כי הוא למד לפתוח את הפה ולדבר על הכל ולא צריך לכתוב.
- דיבר על הנס שהיה לפני חמש שנים בניו ג'רזי בתאריך הזה, כי היה שם אחד האברכים שניצל בנס.
- בליל שבת סיפרו הבחורים שיש עכשיו פרסומת בכל הרחובות שכתוב שם 'יש אלוקים בעולם', לא יודעים למה הם מתכוונים, אבל כרגע יש מודעות כאלו, ואמר להם שלא ראה כלום, אבל בשבת בבוקר אמר שכבר ראה את המודעות, וכעת זה ממש א מחיה לצאת לרחוב, הכל צועק 'יש אלוקים בעולם', אף שעוד לא יודעים לאן הם חותרים, ומה יהיה הפרסומת

חקירות, גם אם שמעו מישהו מוכיח לאיזה גלח שרק האמונה שלנו היא האמונה הטהורה, וגם אם זה נכון, אבל אם נתבסס רק על זה, מחר יגיע איזה טיפש אחר, וישאל ח"ו קושיות אחרות על האמונה, וכי בגלל זה נאבד ח"ו את האמונה, האמונה שלנו צריכה להיות אמונה פשוטה, כי זה כל האמונה, להאמין בלי להבין, בלי שכל, אני מאמין שהקב"ה ברא את העולם והוא מנהיג את העולם, בלי חכמות ובלי ויכוחים.

• ואמר שרבינו נתן לנו מתנה, שהעבודה שהוא נתן לנו זו עבודה שכל אחד יכול לעשות, לדבר אל ד', ורבינו לא נתן לנו עבודה שהיא רק ליחיד סגולה, ולצדיקים גדולים, ואמר שבכרסלב אין כזה דבר פ'לוני הצליח, כי כל אחד יכול לקיים את דברי רבינו, רבינו לא נתן לנו דברים שהם על מנת שתעלה לרקיע, אלא דברים פשוטים ביותר, לפתוח את הפה אל ד'.

• ואמר ראש הישיבה שהוא מכיר אנשים פשוטים שמבינים טוב באכילה ושאר ענייני עוה"ז, אבל הם מחוברים לגמרי להקב"ה, מדברים כל הזמן מהקב"ה, ומדברים אל הקב"ה, מחוברים אל ד', הם נראים כמו אנשים פשוטים לגמרי, אבל המוח שלהם שונה מכל אחד, כי הקב"ה נמצא במוח שלהם.

• ואמר שרואים שאחד הדברים שהחכם עשה לא נכון, שהוא התחיל לשחק בעניות, כשקיבל את ההזמנה למלך, אמר החכם, וכי המלך יקרא לי, למה המלך קורא לי, הרי המלך כזה גדול ואני כזה שפל, ומזה לומדים ש'ענווה פסולה' אסורה, כשיהודי רוצה לעבוד את ד', מיד מגיע היצר ואומר, זה לא מתאים לי, זה משהו רק של צדיקים,

אחרי זה, אבל בינתיים יש מודעות ענק בכל פינה ברחוב שיש אלוקים בעולם, פשוט א מחיה לצאת לרחוב ולראות את זה.

• בתחילת פסוקי דזמרה ביקש ראש הישיבה מאחד האברכים שהוא יגש לשחרית, וכשהגבאי נכנס, רימז ראש הישיבה לגבאי, שכבר שלח מישהו לשחרית.

• בעת קריאת התורה, הראה ראש הישיבה לעולים את הפסוקים היכן שמתחילים, ואם היה פסוק עם ברכה וכדו' היכן שסיים העולה הקודם, הראה ראש הישיבה לעולה אחריו את הפסוק הקודם ואת ההמשך.

• בסיפורי מעשיות המשיך לספר מהחכם והתם, שהמלך שלח חכם להזמין את החכם, ובסוף התחכמו שניהם וצחקו על הכל, ואמרו שאין מלך, עד שהגיעו לפת לחם ונהיו קבצנים. ואמר ראש הישיבה שככה זה למי שאין לו אמונה ואין לו מלך, הוא נהיה אדם שבור וקבצן ולא יודע על מה הוא חי.

• ואמר ראש הישיבה שיש על זה משל בספרים, על חוזה בכוכבים, שכל הזמן רק הביט על הכוכבים, ולא הסתכל על הקרקע, ופתאום היה חור ברצפה, והוא נפל שם ושבר את עצמותיו, והנמשל שאין לנו לחקור כל הזמן מה יש למעלה, יש לנו להסתכל כאן למטה, יש לנו לדעת מה חובתינו לעשות כעת, לדבר אל ד' ולהאמין באמונה פשוטה, ולא להיות עסוק עם אחרים, או עם דברים שלא קשורים לחיים שלנו.

• ואמר שהטעות של השליח החכם, שהוא התווכח וענה לחכם, וכיון שנכנס לחקירות ולספיקות הוא נהיה אפיקורוס כמותו, ואמר, שאסור שהאמונה שלנו תהיה מבוססת על

ההצטרפויות מבלי שתבקש להשיי"ת, והאדם צריך להמשיך את הדברים ואת כל ההצטרפויות דווקא על ידי תפילה ותחנונים.

- ואמר ראש הישיבה שאת זה רואים בפרשת ויצא, כשיעקב אבינו התפלל על הכל, מצד אחד התפלל על המדרגות הגדולות, על קרבת אלוקים, כשאמר 'והיה ד' לי לאלוקים', אבל אחרי זה אמר 'ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש', ביקש גם על הדברים הקטנים, כי את הכל צריך לבקש מהשיי"ת.

- ואמר שמישיחה זו בשיחת הר"ן אפשר לחיות כל השבוע, ובשבוע הבא בעז"ה נלמד שיחה נוספת, ונקבל חיות לעוד שבוע.

- ואמר ראש הישיבה שלפני שנים היו טענות על שיעוריו, למה הוא אומר להתפלל על כל דבר, על רכב ועל בית, ותמיד אמר שהמקור הוא כאן בשיחה זו, וסיפר שכשהיו תקופות קשות אצלו בבית, ולא היה לו מה לאכול, הוא לעולם לא הזכיר את זה אצל מוהרא"ש, אבל כשהיו תקופות קשות במוסד ולא היה מה לשלם למלמדים, הוא הלך למוהרא"ש, ומוהרא"ש אמר לו, שיבקש מהקב"ה והוא יקבל, ואחרי שבוע ששוב לא היה כסף, הוא הלך שוב למוהרא"ש, ואמר לו מוהרא"ש, יש לי עצה מיוחדת בשבילך, תבקש מהקב"ה על כך, והיה מוסיף שהילדים גם יבקשו על זה.

- ואמר שהוא היה אוהב לנשנש הרבה מהתשובות של מוהרא"ש, והיה נעמד ליד הדלת, כשראה אנשים יוצאים ממוהרא"ש, הוא היה שואל מה מוהרא"ש אמר, אם זה לא דבר פרטי ואם הם מוכנים לספר, ופעם א' ראה יהודי שיוצא עם חינוך גדול על פניו, ושאל את היהודי מה

ומעניין שכשצריך לטפל במישהו, שם אין עניות, שם צריך לחנך אותו ולהראות לו ולהתערב, ואמר שצריך לעשות להיפך, כשמגיע לאחרים יש להיות בענווה, מה אני קשור לזה, למה אני צריך להתערב, אבל בדברים של קדושה אסור להיות בענווה, צריך לעשות את רצון ד', וכמישהו לא נותן לך את הכיבוד שרצית לקבל, תרגיש בעניות שלא מתאים לך, ואל תכעס עליו שהוא לא נתן לך.

- ודיבר על החתונות שיש בישיבה, שכמעט בכל חתונה יש הערות מהאורחים, אחד אומר, הכל טוב, אבל חייבים בדחן בחתונה, ובחתונה אחרת מגיע מישהו ואומר, הכל טוב אבל חייבים כלים יפים בחתונה, ואמר ראש הישיבה שאם הוא יאסוף את כל ההערות של כולם, צריך לחתן באולם רגיל, כי שם יש את כל הדברים שהאנשים העירו שצריך לעשות.

- בסעודה שלישית לימד ראש הישיבה בשיחות הר"ן, שיחה רל"ג, שרבינו אמר לר' נתן על כל דבר צריך להתפלל ולבקש מהשיי"ת, ואם בגדו קרוע והוא צריך לבגד חדש, צריך על זה לבקש מהשיי"ת שישלח לו בגד, וכן יש לעשות בכל דבר קטן ובכל דבר גדול, על הכל יש לאדם להרגיל את עצמו להתפלל לפני ד' יתברך, על כל מה שיחסר לו, ואף שהעיקר התפילה צריכה להיות על עבודת השם, להיות קרוב אליו, ואעפ"כ צריכים להתפלל, ואמר ר' נתן, שעמד כמשתומם על כך, להתפלל על דבר קטן כזה, ואמר לו רבינו, וכי זה לא כבודך שתתפלל לשם יתברך על דבר כזה קטן.

- ורבינו מבאר שם בתוך דבריו שמי שלא מתפלל על כל דבר, חי כמו בהמה, כי גם לבהמה יש את כל

ותאסוף כסף.

● במוצ"ש דיבר מגזירת החינוך, ואמר שחובה על כל אחד לבקש על כך, שאנשי הממשל יורידו את ידיהם מילדי ישראל, ואמר שכל מטרתם זו רק דבר אחד, להכניס זוהמא בבני ישראל, וחייבים להתפלל על כך.

● אברך אחד שאל את ראש הישיבה, שהוא מלמד, ואחד ההורים התלונן שהבן שלו מאוד מעצבן אותו וכל הזמן מכניס אותו לכעס, והמלמד אומר שהילד הוא ילד מיוחד בתלמוד תורה, וכולם אוהבים אותו, והוא שואל את ראש הישיבה שהוא לא מבין את הסתירה, איך האבא כל כך מתלונן, והילד נראה בחדר כזה ילד טוב, ואמר ראש הישיבה, שא"א לדעת בדיוק מה הסיבה, אבל אחד הסיבות הנפוצות, שקשה לאבא לראות את הילד אם יש לילד את אותו טבע כמו לאבא, האבא רואה את עצמו במראה, וזה מעצבן אותו, ואמר למלמד, תשים את הרעיון הזה בצד, זה עוד יבוא לך לשימוש.

מוהרא"ש אמר לך, ואמר היהודי שנכנס להזכיר אצל מוהרא"ש שאבא שלו מחתן ואין לו כסף מה עושים, ענה לו מוהרא"ש: תגיד לאבא שלך, שלרבינו יש עצה טובה לזה, שילך לפינה ויגיד להקב"ה שהוא צריך כסף לחתן את הילד.

● לפני ברכת המזון בסעודה שלישית, הכריז ראש הישיבה: עוד לא זמן רבינו תם, יש עוד כמה דקות, אם הצלחנו ושמרנו את השבת כל כך יפה עד עכשיו, חבל לפספס את הדקות האחרונות, נמשיך לשמור בקדושה עד הרגע האחרון, לא לעשות שום מלאכה, תחכו עוד כמה דקות עם הסיגריה.

● אחד האברכים שאל שהוא הולך לאסוף כסף בבתי כנסת, ובאחד הבתי כנסיות אמר לו הגבאי, שא"א לאסוף שם כסף לברסלב, אמר לו ראש הישיבה, אם הגבאי לא נותן לאף אחד לאסוף כסף, אז אל תאסוף, אבל אם הוא נותן לכולם, ורק לברסלב הוא לא נותן, אז אל תתייחס אליו
